

nic, 'fossa' o 'canal' només en cèltic (IEW, 114). És evident que tot això dóna una base ben flaca a la idea des del punt de vista cèltic i indoeuropeu. Comprenem que Bolelli (*It. Dial.* xvii, 158) hagi reaccionat rebutjant la sumariament: «impossibile trovare dei sicuri punti di riferimento nel celtico».

El que és molt probable i fins segur és que l'arrel de \*BOUDĪCA és afí a una que vol dir el mateix a l'O. hispànic, en la forma BOYDĪ: en portuguès del Nord, gallec i lleonès occidental apareix el mot *bouça*, que pot venir de \*BOYDIA sense cap dificultat fonètica: port. dial. *boiçar* «roçar e queimar o mato» (Fig.), *boiça* o *bouça* «terreno onde se cria mato», interamense *bouça* «mato de giesta» (Melgaço, c. 1830), «terreno com tojo, giesta, pinheiro, e às vezes carvalho; mata» (Coura), Leite de Vasconcelos, *Opúsc.* II, 162, 176, gall. *bouza* f. «terreno espeso o enmarañado con tojo y otras plantas» (anònim gallec de c. 1850, Leite, *RLus.* VII, 204), Bierzo *bouza* (García Rey, s. v. i p. 26), sanabrès *bóyθα* «tierra virgen roturada para el cultivo» (Krüger, *El dialecto de San Ciprián*, p. 5); i les diverses formes lleoneses recollides per Am. Castro, *RFE* v, 32; VII, 19; que si no m'enganyo ja va veure alguna relació entre el mot de l'Est i el de l'Oest.

I que hi ha relació, en efecte, es veu no sols per la considerable identitat de l'arrel i del sentit, sinó perquè a Miranda de Douro aquest apareix en la forma *boucica* (Leite de Vasc., *Est. de Phil. Mirand.* I, 335-6), que fins coincideix en la terminació cèltica: probablement aquest seria \*BOUDĪCCA des del cèltic si bé amb la -D- evolucionada sota la influència de *bouza* de les localitats veïnes. Aquest ha de correspondre a una base \*BOYDIA amb el mateix tractament de la consonant que en GAUDIUM > cast. *gozo*, i que cast. FODIARE > *bozar*, VERECUNDIA > *vergüenza*, portuguès *ouça* AUDIAT, *almoço*, \*ADMORDIUM, etc.

I això sí que ens dóna una arrel cèltica conegudíssima i ben adequada en el sentit i en la forma: la de l'irl. *buaidb*, ky. *budd* 'guanyar', bret. ant. *bud* 'donatiu, guany' («brabium»), «utilitas, commodum, quaestus» ('guany'), que és irl. ant. *búaid* 'victòria', i que apareix representada en una unió de noms propis com BOUDIUS, ben documentats com a gals i com a lusitans (Leite de V., *Religiões da Lus.* II, 62). Però és que ací tenim ja precisament la nostra base, amb sufix i tot: BOUDĪCA com a nom de persona en inscripcions hispano-cèltiques (CIL II, 455), junt amb BOUDENNA amb un altre sufix no menys cèltic (CIL, 5274, 625).

Aqueix BOUDĪCA, en el fons, era un adjectiu, ben conegut com a apellatiu: ky. mj. *budic*, *buddig*, irl. ant. *búadach* 'victorios'. Per a la documentació i explicació de tot això, veg. Pedersen, *Vgl. Gramm. K. Spr.* II, 30; I, 111, 181, 316; Pok., IEW, 163; Schmoll, *Vorkelt. Idg. Hisp.*, 89.90, 4.2; i cf. encara compostos de celtisme tan manifest com BOUDOBRIĠA, tant en el Rin com a Lusitània, d'on el port. *Boidobra* [ja Ss. XIII-XIV, Silveira, *RL* XVII, 123], i les altres aparicions de *Bodiccus*, -*icca*, en inscripcions gèl·liques,

aplegats per Holder I, 457; III, 893, aquestes amb diftong o sense, i generalment amb -cc- doble (com correspondria al *boucica* de Miranda).

Ara bé, la idea de 'guanyar' sí que és un punt de partida perfectament adequat a la de 'artigar un bosc per guanyar-lo al cultiu'. I si en un país del món va ser-ho més que en cap altre és en el nostre: els avenços de la Marca Hispànica en gran part consistien en anar eixerimant de nou el país abandonat des de l'entrada dels moros. L'ou cèltic fou adaptat com a o a Occitània en llatinitzar-se el país, i restà com a diftong a Lusitània (veg. casos d'aqueixa mena d'alternances aplegats en els articles BRUIXA, BRUC, BOGA, SUTGE, etc. Ja vaig donar un avenç d'aquesta etimologia en el DCEC I, 551a54-59 (on parlo de mots d'afinitat més incerta); per a aquest em sembla segura.

DERIV.: *Boïc* 'formigó que hom encén per esboïgar o artigar' [Lab. 1839; Ruyra, *Obr. Compl.*, 854-5; *CostumariMancom.* I, s. v.; *AlcM*]: sentit a Farrera (1933), Esterri de Cardós (1934), Pinell de Solsonès (on m'expliquen que d'un lloc en diuen Serrat de la *Recuita* perquè hi havien fet «*buiiks* o sequeseres», 1964). Més vivaç n'és avui el diminutiu *boïgot*, que pot tenir el mateix significat, però generalment té el sentit d'una boïga o artiga petita: «el *buïgot de l'Os*» són uns camps a Clariana de Cardener (1964), «d'aquells *buïgots* del costat de la Baga de la Voltretera en diuen la Font dels Clots» (Gisclareny, 1935), mot sobretot viu a l'Alt Berguedà (Montclar) i més encara en el Cardener (Navès, Olius, Brics, St. Llorenç dels Piteus, Gósol, des d'on s'estén també més a l'O.: les Anoves, Baiasca, Beranui de Flamicell. *Boïgó* 'formigó' [doc. de Fuliola, a. 1385, *BABL* XII, 151] i amb aquest sentit és propi sobretot de l'Urgellet (Guils), la zona Àger,<sup>8</sup> la Pobla de Segur<sup>9</sup> i Flamicell.<sup>10</sup> *Boïgaire* (*AlcM*).

Verbs deriv. *Aboïgar* 'adobar la terra amb formigons' (Montblanc, Cervera, Balaguer, *BDLC* VII, 14), «*embugar*: empeltar» [?] Mn. Griera (*ZRPh.* XLV, 1925). Ross. *bosigar* 'remenar, manejar' «tripoter», Grandó, *Misc. Fabra*, s. v. (cf. la dada consignada dalt), Saisset, *Catalanades*, p. 204, el qual no és més que la prolongació catalana del prov. *bousigà* 'maldar, treballotejar'.<sup>11</sup> *Esboïgar* 'rompre, artigar la terra': «uns camps que els havien *esbuïgat*», Clariana de Cardener, «un tros que el vam *azbuïgà* ara», Figols de la Conca, «ho *esbuïgaven* per sembrar sèguel», Llessui; *La 'Sbuigueta a Isavarre* (1957); *azbuigà* a Cardós (1935): «lo magall serveix per *azbuigà*; aran. *desbodigà*.

<sup>1</sup> Errada segura aquesta grafia, probablement mal llegida per *bosigas* amb -s- llarga. — <sup>2</sup> Seria, doncs, fundació d'un rossellonès o d'algú de la Garrotxa, etc. En efecte són camps entre boscúria. L'informant li atribuïa la frase «sempre *busigant* per allà»; allò o bé aquesta relació indirecta, car realment és rossellonès el derivat *busigar* 'remenar, manejar' «tripoter» (Grandó, *Misc. Fabra*, s. v.). —

<sup>3</sup> Tanmateix *buïga* a Erinyà (Baix Flamicell) i a Via-